

Izšla, izvešeni ponedeljek, vsak dan zjutraj
Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolnili
pisma se ne sprejemajo, rokopisi
Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarna
Za mesec L 7.—, 3 mesece L
Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Uredništvo: ulica sv. Frančiška
je uredništva. Nefrankir
— Odgovorni t.
tiskarne Edinost. N.
let L 32. — In celo leto L

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v
širokosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov manj po 40 cent.
osmetnice, zahvale, poslanice in vabilja po L 1.—, oglasi denarnih zavodov
manj po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po L 2. — Oglasi
naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv.
Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Olajšajte bremena!!

Istra ne plačuje več svojih davkov na podlagi avstrijskih določb, marveč je podrejena davčnemu režimu italijanskega kraljevstva. Že pred meseci smo naglašali, da je davčno breme, ki ga mora nositi Istra, preteško in da ustvarja vzduh, ki je dušljiv. Zahlevali smo tedaj, naj se istrski davkoplačevalci z njega davčnimi bremenimi izenači davkoplačevalcem starih pokrajin. Če bi se bilo to zgodilo, bi bili odpravljene znaki slabega razpoloženja, ki dojava do takih dogodkov, kakor so se odigrali te dni v Rovinju! Take demonstracije treba sicer obsojati, ker so protipatriotične. Priznati pa treba, da prihaja do njih zato, ker so se istrskemu poljedelcu ustvarile mučne razmere, ki dajajo ugodna tla protipatriotični propagandi, protinacionalnemu prevratništvu, razoroženemu sicer, a ne udušenemu. Gojila se je nada, da sedanji davčni režim v Istri v resnici izenači istrskega davkoplačevalca z davkoplačevalci starih pokrajin. Zlasti, ko je bilo znano, da je Julijška Krajina na podlagi italijanskega davčnega zakona plačala kakih deset milijonov davka manj, nego po avstrijskem zakonu. Toda ta nada se ni izpolnila.

Tako teži nadalje isti hudi položaj istrskega davkoplačevalca, ki je po ogromni večini poljedelski. Z avstrijskim davčnim zakonom, čeprav je bil blag v razmerju s prihodki, je moral istrski davkoplačevalec nositi davčno breme, ki je presegalo njegovo gospodarsko moč in ki je bilo veliko huje, nego je ono, ki ga mora nositi davkoplačevalec starih pokrajin Italije. To nerazmerje nadaljuje tudi po uvedbi italijanskega zakona. To pa iz razloga, ker so skupno vsoto poljedelskega dohodka v Istri stransko povisali. Posledica temu je, da bo Istra, ki je plačevala doslej letno 721.000 lir direktnega državnega davka od zemljišč, morala plačevati odslej istega davka 1.200.000 lir! Ta povisek je težak posebno za male posestnike, ker jim se direktni davek povisani nad sto od sto! Z italijanskim zakonom je uvedena enotna davčna mera 10 od sto, dočim so mali posestniki plačevali poprej manjši odstotek. Tako se dobrota davčnega izenačenja v novih pokrajinah za istrskega davkoplačevalca, itak že gospodarski potlačeneča, spreminja v davčno poostrevo. Ta davkoplačevalec, ki si le s težavo pridobiva svoj kruh in ki trpi vsa pomanjkanja, obhaja to kot krivico in si tolažiti kot direktno preganjanje. Posebno še, ker se je davek na poslopja znatno znižal na korist davkoplačevalcev, ki niso tako ubogi kakor oni.

Razlika med 721.000 lir direktnega davka, ki se je plačeval doslej, in 1.200.000, ki se bo moral plačati v tem letu, iznaša pol milijona. To je tem huje, ker se k direktnim davkom pridružujejo še deželne in občinske doliade. Ravno te dni je istrski deželni upravni odbor določil 180 odstotkov doliade na korist pokrajine in isto toliko na korist občin, skupno torej 360 odstotkov, od direktnega davka! Tako bodo istrski davkoplačevalci poleg državnega zemljiškega davka morali plačati še 1 1/2 milijona na deželnih in občinskih doliadah! Vsega skupaj 2 1/2 milijona na zemljiškem davku! S tem poviskom postaja položaj istrskega poljedelca naravnost tragičen.

Znano je, koliko je Istra trpela tekom vojne. Skoro štiri leta je bila zemlja zapuščena in neobdelana. Avstrija je zasegla vso živino in si je moral istrski poljedelec po vojni z velikimi žrtvami preskrbeti delovno živino. Na te žalostne razmere Istra je postala pozorna nova vlada. Imenovala je medministerijsko komisijo, ki naj prouči potrebe Istre ter predloži primerne ukrepe. Ta komisija je tudi res že dosegla kak ukrep, koristen za Istra. Na pr. občinam v pomoč. Sedaj pa naj bi ta komisija opozorila vlado na davčno postopanje napram poljedelcem Istre. Splošna sodba je, da je poljedelski dohodek, določen na 50.000.000 lir, precej pretiran. V nazvrtju z resničnostjo je, če se zemlja v Istri klasificira isto tako kakor ona v Toscani ali Piemontu. Poljedelski prihodek v Istri bi se moral ocenjevati po kriterijih, ki veljajo na pr. za Kalabrijo, Basilicato ali Sardinijo, kjer so zemljiške in klimatične razmere enake istrskim. To vprašanje treba presojati s pravičnimi nameni, da se omogoči življenje tudi istrskemu poljedelcu, ki dolguje državi tudi davke prejšnjih let.

Izenačenje davkoplačevalcev v novih pokrajinah z onimi v starih ni še popolno. V novih pokrajinah je davek na premično premoženje večji, nego v starih. V novih pokrajinah so večje pristojbine v poslovnih stvarih, posebno sodniških, ker je tu še v veljavi drugačna procedura. K temu priha še, da se v Istri smatra živina kot del bogastva in se s tem računa večja vsota poljedelskega prihoda. Resnica pa je, da ni to pitana živina, določena za kupčijo, ampak le sredstvo za obdelovanje kakor motika in plug. Od te živine se mora plačevati občinska taksa kakor za gosposkega psa ali glasovir! In slednjič je resnica, da je v Istri tatvina živine postala vsakdanja nadloga, nekaka zločinska trina us. To pa vsled obupnih razmer, ki se nahaja v njih istrski poljedelec, ki se ima gotovost, da ne bo bolje, če ne pokaže vlada s hitrimi ukrepi svoje polje za izenačenje novih italijanskih državljanov s stariimi v pravicah in dolžnostih. Dotlej bo,

žal, uspevala tiha in prikrita protidržavna propaganda, ropi z oboroženo roko in tudi umorstva. To vse so zločinski pojavi, ki jih je treba resno proučiti. Prizadevanje, da se življenje v Istri, gospodarsko in fizično, dovede k normalnosti, to je modro in blagodejno delo, koristno za vse. Istra je uboga, ker nje bogastva ležijo mrtva v nje notranjosti. Sedanja vlada naj spopolni nje odrešenje. Modra uprava more povrniti Istri veselje do dela in udeležiti vse nje vires, s katerimi je narava oblagodarila to deželo.

Ta izvajanja je priobčil "Piccolo", ki mu moramo izreči priznanje, ker se je to pot — proti svoji navadi — ojunčil, da je povedal odkrito, kje so mesnični vzroki protestom in demonstracijam, kakršne so doživeli te dni v Rovinju. Nazorno je tu predloženo, da so vzroki v žalostnem in tesnem gospodarskem stanju, ki je po velikem delu posledica prehodnih in preteških bremen in davatev: državnih, pokrajinskih in občinskih. Mi pa dostavljamo še: kdor pozna gospodarsko stanje novih pokrajin, ve, da so razmere — četudi morda ne tako obupne kakor v Istri — povsod vendar blizu enake, žalostne in neznosne. Naj se torej nikar ne priha s povsem neosnovanimi očitki o protidržavnih zarotah, marveč naj se to vprašanje motri, kakršno je v resnici: z gospodarskih vidikov! Temu primerno naj se tudi išče rešitev! Namreč na podlagi spoznanja, da so davčna bremena v novih pokrajinah prehudal

Proglas opozicije zaplenjen

Nov sestanek opozicije prihodnji teden

RIM, 8. Za današnje zborovanje opozicijskih poslancev je vladalo v političnih krogih izredno zanimanje, še posebno radi govorice, da namerava opozicija priti v parlament. Sinoči se je sicer vršil sestanek poslancev popularskega parlamentarnega kluba; toda na sestanku ni prišlo do končnih sklepov. Popolarni se pač pokorijo sklepom vse opozicije.

Dopolodne se je sestalo kakih 80 poslancev, ki pripadajo k opozicijskim strankam, v dvorani na Montecitorioju. Sestanku je predsedoval on. Colonna di Cesarò. Takoj po pozdravnem govoru je predsednik prečital proglas opozicije, ki je bil soglasno sprejet. V tem manifestu opozicija protestira proti sedanjim stroгим odredbam fašistične vlade. Opozicija odločno zavrača Mussolinijev poziv, naj ga le spravi pred visoki sodni dvor v smislu čl. 47. državne ustave. Tega poziva opozicija ne more sprejeti, ker je pač umevno, da bi bila sedanja fašistična zbornica na strani Mussolinija. Opozicija vztraja pri dosedanjih trditvah, da ima fašizem na vesti veliko zlorčinov. Ob zaključku pravi proglas, da ne bodo volitve pod sedanjo vlado prinesle zaželenega izhoda iz tako kritičnega položaja. Pri volitvah bi sedanja vlada še podvojila pritisk na opozicijo. Proglas je bil sestavljen v zelo ostrem tonu. Vlada je radi tega prepovedala objavo.

On. Di Cesarò je naznanil zbranim poslancem, da se nocoj sestane izvršilni odbor, jutri pa vodstvo opozicije. Obenem je prošil poslance, naj ostanejo v Rimu do torka. Ob zaključku je vodja unitarcev on. Turati stavil predlog, naj bi se v ponedeljek zopet vršilo plenarno zborovanje poslancev. Na to je on. di Cesarò pripomnil, da imata pravico sklepati o tem vodstvo in izvršilni odbor.

Vse kaže torej, da se bo v ponedeljek, t. j. isti dan ko se sestane zbornica, vršilo novo zborovanje. To okolnost so zopet izrazili oni, ki trdijo, da namerava opozicija priti v parlament in se pridružiti liberalcem ter tako skupno demonstrirati proti vladi.

V Rim prihajajo vedno nova poročila o hišnih preiskavah in drugih ukrepih proti opoziciji. Prefekti se nadalje zaplenjujejo liste. V Milanu sta bila zopet zaplenjena "Unità" in "Avanti!". "La Voce Repubblicana" in "Mondo" sploh nista izšla. Sestanek parlamentarne komisije za volilno reformo

RIM, 8. Danes se je sestala na Montecitorioju parlamentarna komisija za reformo volilnega zakona. Poročevalec on. D'Alesio je pojasnjeval več sprememb, ki jih predvideva načrt volilnega zakona. Na jutranjši dopoldanski seji bo komisija odobrila nov tekst zakonskega načrta. Danes zvečer je ministrski predsednik sprejel komisijo, da predlaga poslednje spremembe zakonskega načrta.

Po dosedanjih informacijah ne bo zbornica razpravljala o novem volilnem redu v ponedeljek, ampak šele v četrtek. V ponedeljek se bo vršilo ustoličenje novega predsednika zbornice on. Casertano.

Naraščanje državnih dohodkov

RIM, 8. Glavni državni dohodki v prvem polletju poslovnega leta 1924-25 (od 1. julija do 31. dec. 1924) znašajo 7 milijard 391 milijonov 976.018 lir, t. j. 751 milijonov 101.994 več kakor v istem času lanskega poslovnega leta.

Italijan ranil svojega sorojaka

PARIZ, 8. Včeraj okoli polnoči se je Giovanni Passini v bližini Porte d'Italie oprl z nekim sorojakom ter ga težko obstrlil z revolverjem. Ranjenec je bil sprejet v nevarnem stanju v bolnico. Na glavi ima več ran.

Radlič obtožen tudi veleizdaje
BEOGRAD, 8. (Izv.) Iz dokumentov, ki jih je policija zaplenila pri Radliču, je razvidno, da je imel Radlič posebno intimne zveze s sovjetsko Rusijo. Radličeva krivda je tako velika, da ne bo sojen samo na podlagi zakona o zaščiti države, ampak tudi radi veleizdaje.

Ogrska vlada zanika zvezo z Radličem

Radličeva pogodba z ogrsko vlado
BEOGRAD, 8. Celotni zaplenjeni material, ki ga je policija za Radličem privlekla iz misije luknje na beli dan in katerega najvažnejši dokumenti so že v rokah notranjega ministrstva, vsebuje mnogo kompromitirajočih dokumentov. Posebno važen je tekst Radličeve pogodbe z madžarskim predstavnikom v Londonu. Pogodba govori o "razmejitvi" med "Neodvisno hrvaško republiko" in Madžarsko in bi po njej Medjimurje pripadlo hrvaški republik. Prekmurje bi naj s plebiscitom odločilo svojo usodo. Vojvodino pa si bi prisvojili Madžari. Med zaplenjenim korrespondenco se je našlo več delikatnih pism, ki jih je Radlič prejel od moskovskih komunističnih prvkov in ki potrjujejo Radličevo protinacionalno in protidržavno početje. Vrlo važen je tudi material, ki svedoči o Radličevi agitaciji proti armadi. Material se vestno proučuje in bodo nekateri dokumenti publicirani javnosti v pregled.

BUDIMPEŠTA, 8. Ogrski dopisni urad poroča iz zanesljivega vira, da se ni ogrska vlada nikdar pogajala z Radličem, ki je vselej napadal ogrsko vlado, bodisi v svojih izjavah v časopisu, bodisi na svojih shodih. Vseled tega ni bila sploh dana možnost za pogajanja med ogrsko vlado in Radličem. Potemtakem so vse vesti o sličnih pogajanjih tendencično izmisljene.

Radličev sin aretiran

ZAGREB, 8. Sinoči je bil ob 22. pripehjan v Zagreb iz okrožja Stubice Radličev sin Vlado Radlič, ki je z dvema tovarišema, kakor se zdi usel v Stubico, da tam pobune kmile radi Radličeve aretacije. Vsi trije so bili odpravljeni v Zagreb, Vlado Radliča pa je policija obdržala v zaporu. Alarmantne vesti, ki jih prinaša "Večer" o nekakih nemirih med hrvaškimi masami vsled Radličeve aretacije, so popolnoma neutemeljene. Vlado Radliča je aretirala žandarmerija ter je bil oddan policiji, da se ugotovi, kaj je v Stubici delal.

Protest opozicije proti Pašićevi vladi

Odprto pismo na Jovanovića, predsednika narodne skupščine - Za izpušitev voditeljev HRSS

BEOGRAD, 8. (Izv.) Danes so imeli sejo načelniki opozicijskih strank. Načelniki federalnega bloka so skušali doseči od radličevcev, da bi njihovi pristaji glasovali za kako njihovo stranko. Radličevci so ostali gluhi za take prošnje in so izjavili, da ne bodo glasovali za nobeno stranko.

Po seji je bilo izdano poročilo, v katerem opozicija protestira proti preganjanju Hrvatov in HRSS, dalje proti aretaciji voditeljev Hrvatske republikanske seljačke stranke. Ti voditelji se morajo izpušiti na svobodo. Postopanje vlade je protustavno in krši temeljne državne zakone, še posebno ker so aretiranci skoraj vsi državni poslanci in uživajo torej imuniteto. Sedanja vlada postopa tako, da bi si na ta način pridobila večino pri volitvah. Poročilo zaključuje z zahtevom, da mora vlada že enkrat prenehati s sedanjim sistemom.

Načelniki opozicijskih skupin so poleg tega naslovili na Ljubo Jovanovića odprto pismo, v katerem se obračajo nanj kot predsednika narodne skupščine. Kot tak je moral zavzeti za aretirane državljanje, ki jih je postavila poljska pošta na upravo v Gdanskem, je odposlal poljski komisar v Gdanskem senatu samostojnega mesta protestno spomenico, v kateri namaga, da so bili poljski grbi na nabiralnikih nadomeščeni z nemškimi barvami. Gdanski senat se je v svojem odgovoru opravičil ter postavil na stališče, da predstavlja navedeno dejanje le navaden delikt. V nadaljnji spomenici pravi poljski komisar, da so opravice senata nezadostne ter dostavlja, da so bili pri obzaloževanju vrednem dejanju soudeleženi javni funkcionarji svobodnega gdanskega mesta in pozivlja senat, da odpusti te funkcionarje iz službe ter jih postavi pred sodišče.

Razveljavljene volilne liste

NOVI SAD, 8. (Izv.) Tukajšnje sodišče je razveljavilo nemško kandidatsko listo, ker je bila sestavljena v nemškem jeziku.

VARAŽDIN, 8. (Izv.) Sodišče je razveljavilo dve Radličevi listi.

Poljsko-gdanski Incident

Gdanski funkcionarji pokvarili poljske poštne nabiralnike ter nadomestili poljske grbe z nemškimi barvami

VARAŽDIN, 8. Ker so neznanici deloma pokvarili, deloma odstranili poštne nabiralnike, ki jih je postavila poljska pošta na upravo v Gdanskem, je odposlal poljski komisar v Gdanskem senatu samostojnega mesta protestno spomenico, v kateri namaga, da so bili poljski grbi na nabiralnikih nadomeščeni z nemškimi barvami. Gdanski senat se je v svojem odgovoru opravičil ter postavil na stališče, da predstavlja navedeno dejanje le navaden delikt. V nadaljnji spomenici pravi poljski komisar, da so opravice senata nezadostne ter dostavlja, da so bili pri obzaloževanju vrednem dejanju soudeleženi javni funkcionarji svobodnega gdanskega mesta in pozivlja senat, da odpusti te funkcionarje iz službe ter jih postavi pred sodišče.

SOCIALIST. PREDSEDNIK PRUSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA

BERLIN, 8. Socialist Bartels je bil izvoljen za predsednika pruskega državnega zbora z 201 glasom proti 78, ki so bili oddani nemškemu nacionalcu Kriesu. Bartels je sprejel predsedstvo.

Konferenca zavezniških finančnih ministrov

se otvorila v Parizu v duhu prijateljstva
Clementel upa na ugoden izid konference
Churchill za razjasnitev Dawesovega načrta - De Stefani se razgovarja s Churchillom

PARIZ, 8. Včeraj — na otvoritveni seji konference finančnih ministrov zavezniških držav — je govoril najprej predsednik konference in francoski finančni minister Clementel, ki je po pozdravu na navzočne delegate izrazil upanje, da se bo na tem zborovanju našla pot do soglasne rešitve vprašanj, ki bodo predložena v proučevanje, in da se bodo tako spopolnila dela, nedavno izvršena v Londonu. Minister je sicer priznal, da je Nemčija izvršila vse obveze, ki jih ji nalaga Dawesov načrt, a je pripomnil, da obstajajo v tem oziru še razne nejasnosti glede razdelitve nemških plačil med države-upnice, zakar je bilo naročeno dodeljenim delegatom reparacijske komisije, da določijo vsak mesec posebej začasno razdelitev. "Gotov sem — je nadaljeval g. Clementel —, da nam bo v zadostje, ako bomo prišli do ureditve te zadeve." Minister Clementel je nato izrekel svoje priznanje strokovnjakom, ki so skrbno pripravili vse potrebno za uspešno proučevanje vprašanj dnevnega reda: sedaj leži na finančnih ministrih, da ta vprašanja rešijo.

"So gotova vprašanja — je nadaljeval govornik — ki obvladujejo v pravem pomenu besede razdeljevanje nemških plačil; kljub temu pa so ta vprašanja v gotovih ozirih le drugača reda, ako jih primerjamo s sporazumom, ki smo ga v bistvu dosegli v Londonu. Tedaj smo premostili največje ovire. Danes imamo isto dobro voljo za doseg skupnega dogovora, preveča naš isti duh visoke solidarnosti, zavest višjih interesov, ki nas združuje, bo vladala na razpravah. Moremo tedaj — je zaključil Clementel — ne samo misliti na ugodno zaključitev naših del, ampak tudi zadržati, da upamo na ugodno rešitev vseh vprašanj, ki jih imamo rešiti."

Otvoritvenemu govoru ministra Clementela je sledil — med največjim zanimanjem — govor zastopnika angleške vlade

G. Churchill sicer ni omenil medzavezniških dolgov v svojih izjavah, vendar pa je namignil na vprašanja največjega pomena, ki ne spadajo v delokrog te konference, katerih rešitev pa je v veliki meri odvisna od poteka te konference, ki naj ustvari primerno razpoloženje za njih plodonosno proučevanje. Govornik je nato pripomnil, da se pojavljajo zopet visoke letne nade, medtem ko se člani medzavezniške konference komaj gibljejo naprej po prašni cesti in napenja svoje sile za obnovo Evrope in za nje prospeh.

"Miramo se zavedati, da se dobrobit vrača postopoma, in vsakdo bo priznal, da se je že mnogo storilo in da se vsled naših prizadevanj bližamo cilju, ki smo si ga postavili. Delo, ki ga imamo izvršiti — je nadaljeval Churchill —, je resno in obširno; razlike v naziranjih se bodo morale pojaviti, ker mora pač vsakdo od nas varovati interese države, katero zastopa; ampak nihče od nas ne bo pozabil, da smo tu prijatelji in tovariši in da je ohranitev tega prijateljstva in tovarštva večje važnosti, nego uspehi, brez dvoma tudi pomembni, ampak v več ozirih postranskega pomena in omejeni, ki jih bomo mogli doseči. Razen posebnih zahtev vsake države bomo morali proučevati vprašanja splošnega značaja. Tako nam bo dana prilika napraviti luč v nekaterih točkah — delikatnih in spornih — Dawesovega načrta ter s tem urediti vprašanje razdeljevanja plačil, ki se imajo izvršiti ali v blagu ali v denarju. Naš namen je razčistiti obzorja, osvoboditi teren vseh ovir, ki ga še obdajajo ter ustvariti razpoloženje za zadovoljivo rešitev vprašanj tako za zaveznike, kakor za ves svet."

Po Churchillovem govoru sta zastopnik Belgije Theunis in italijanski finančni minister De Stefani predlagala, da naj konferenca začne brez drugega s stvarnim delom, ki ga ima izvršiti; vendar pa je bilo umevno, da mora govoroma zastopnikov Francije in Anglije slediti še izjava s strani ameriškega zastopnika Herricka.

V resnici se je Herrick zahvalil ministru Clementelu ter je h Churchillovim izjavam pripomnil, da želi tudi on konferenci obilo uspeha za pripravo ugodnih tal za reševanje velikih vprašanj, ki tudi niso bila vpišana na dnevni red konference.

Na splošno je na včerajšnji seji vladalo med delegati pristrčno razpoloženje in želja za doseg pravičnega sporazuma, do katerega pač ne bo težko priti, ko ne gre tu za vprašanja političnega značaja, ampak samo za ureditev računov.

Po zaključitvi otvoritvene seje so imeli ameriški opazovalci dolg pogovor z ministrom Churchillom. Tudi zastopnik Italije se je na dolgo razgovarjal z angleškim zastopnikom.

Druge seja konference prične danes ob 17. uri, ker niso še poročila strokovnjakov, ki so pripravili delo za konferenco, do tiskana.

Zastopniki nasledstvenih držav se sestanejo v ponedeljek

RIM, 8. V ponedeljek se bo nadaljevala konferenca nasledstvenih držav bivše avstro-ogrške monarhije.

Churchillov sestanek z zavezniškimi finančnimi ministri

PARIZ, 8. Zavezniški finančni ministri so imeli danes dopoldne poluaradne pregovore. Razun z g. Clementelom je imel Churchill pogovor tudi z italijanskim finančnim ministrom on. De Stefani, z ameriškim in belgijskim finančnim ministrom, Francoski, angleški, ameriški, belgijski in japonski delegati so se sestali ob 14. v Quai d'Orsay pred plenarno sejo, ki je napovedana za 17. uro.

Vsebinske nemške note
radi zavlačevanja izpraznitve koelnske cone

BERLIN, 8. Odgovor, ki ga je odposlala nemška vlada zavezniškim poslanikom glede izpraznitve koelnske cone in razorožitve Nemčije, predstavlja odločen protest proti zavezniškim ukrepom ter naglašja, da je zasedba obširnih nemških teritorijev ena najneznosnejših določb versailleske pogodbe. Zadnja stoletja nimajo sploh zaznamovanih zasedb, ki bi se dale primerjati povojni zasedbi nemških pokrajin po zavezniških. Taki ukrepi, dostavljajo odgovor, niso nikoli pospeševali mirnega sožitja narodov in nova odredba zaveznikov je globoko omajala nado nemškega ljudstva, da bo končno konsolidirala svoje gospodarstvo.

Nemška vlada ugotavlja, da se je poskus zaveznikov, da bi upravičili zakasnelo izpraznitve koelnske cone z neizvedeno nemško razorožitvijo, izjalovil ter pripominja, da Nemčija si nima očitati nikakih zamud, katerim naj bi odgovarjalo podaljšanje zasedbe. Nemčija, nadaljuje nota, je v tolikem obsegu razorožena, da ne predstavlja več nikake vojaške važnosti v evropski politiki. Radi tega je popolnoma nepravilno, da se sklicujejo zavezniški na neizvršeno nemško razorožitev in izvajajo proti Nemčiji najstrožje ukrepe z podaljšanjem zasedbe koelnske cone. Nadalje nalaga versailleska pogodba Nemčiji vsakovrstna neznosna bremena in ni čuda, če nastanejo pri izvrševanju mirovnih določb nesoglasja. Iz tega pa se nikakor ne sme sklepati, da se je Nemčija izneverila mirovni pogodbi. Nastala nesoglasja se dajo poravnati potom medsebojnih dogovorov. S svojimi neizmenljivimi dajatvami, ki so predvidene v versailleski pogodbi, in z razorožitvijo je ustvarila Nemčija podlago za politiko mirnega sporazuma in londonska konferenca je dokazala, da je taka politika mogoča. Konflikt, ki ga so povzročili zavezniški s svojimi brezobzirnimi ukrepi, je mogoče poravnati le tedaj, če uvažujejo zavezniški v zadevi izpraznitve koelnskega ozemlja in razorožitve obli blagor vseh evropskih dežel in uberejo temu odgovarjajočo politiko.

Izvolitev predsednika nemškega drž. zbora

Nerazčiščen politični položaj - Dvojna igra ministra Stresemanna

BERLIN, 8. Včeraj se je vršila volitev predsednika državnega zbora. Z 231 glasom proti 216 je bil izvoljen socialist Loebe. Zanj so glasovali republikanci, socialisti, demokrati in katoliški center. Za podpredsednike so bili izvoljeni nemški nacionalci von Graefe, pristaja katoliškega centra Bell in pristaja nemške ljudske stranke Riesser. Tekom razprave, ki je sledila dnevnemu redu, so komunisti vnovič predložili zahtevo, da se osvobodijo politični jetniki. To vprašanje je se odstopilo posebni komisiji v svrhu proučevanja.

Politični položaj v državi ni še razčiščen. Nemška ljudska stranka, ki je stranka zunanjega ministra Stresemanna, igra dvojno vlogo. V zunanji politiki skuša pokazati javnosti, da zasleduje miroljubne cilje. V notranjosti države pa podpira z vsemi silami monarhistične stranke, ki se zoperstavljajo izvrševanju mirovnih določb ter zastopajo stališče, da se morajo zunanji problemi rešiti potom sile. Danes je izjavila nemška ljudska stranka, da bo podpirala le desničarsko vlado. Dvojno igro ministra Stresemanna obsojajo zmerni politični krogi najodločneje. Krožijo govorice, da se bo Marxu posrečilo sestaviti novo vlado, v kateri pa ne bo zastpana Stresemannova stranka.

Angleški načrt za spremenitev ženevskega protokola

LONDON, 8. "Daily Telegraph" poroča, da predvidevajo angleški strokovnjaki nadomestitev ženevskega zapisnika za reparacijski načrt s sledečo rešitvijo:

1. Z angleško-francosko in angleško-belgijsko defenzivno pogodbo; 2. z angleškimi garancijami za teritorialno nedotakljivost Belgije pred vsakim neizjavanim napadom; 3. z medsebojno pogodbo Anglije, Francije, Belgije in Nemčije, ki bi garantirala nedotakljivost demilitariziranega porenškega ozemlja, kar bi smele oblasti Društva narodov nadzorovati.

Amerika zahteva 70 milijonov

šterlingov za odškodnino

PARIZ, 8. "Daily Mail" zatrjuje, da nameravajo Združene države zahtevati zase 70 milijonov šterlingov na letnih obrokih Dawesovega načrta. Teh 70 milijonov bi predstavljalo škodo ameriških državljanov tekom vojne, katere obstoja predvsem v ladjah, ki so jih potopili Nemci. Angleška vlada ne misli vzeti v obzir te zahteve, ampak jo bo najbrže predložila posebnemu razsodišču.

Uradno se potrjuje v Washingtonu, da ima potovanje Montaguja Normana, guvernerja Angleske banke, namen izenačiti težaj sterlinga s sodelovanjem newyorških bankirjev in vzpostavitvi zlato podlago za angleško valuto v interesu svetovne trgovine.

Listi zatrjujejo se, da se v Beli hiši izjavlja, da smatra predsednik Coolidge vprašanje dolgov in vprašanje sklicanja nove konference za razorožitev kot dve popolnoma ločeni vprašanji. Združene države vstrajajo na svojem stališču, ter hočejo čakati, da pride čas, ko se bodo te konference mogle vršiti pod okriljem Društva narodov.

Amerika se ne bo udeležila nameravane konference o dolgovih

LONDON, 8. «Times» poroča iz Washingtona. Vseled vesti, da namerava angleški finančni min. Churchill sklicati v Bruslju mednarodno konferenco za rešitev vprašanja vojnih dolgov, so izjavili visoki funkcionarji državnega oddelka, da bodo Združene države kategorično odklonile vabilo na tako konferenco.

Nova albanska vlada

TIRANA, 8. Dopisni urad albanske vlade poroča: Pod predsedstvom Ahmeda Zogu je bila sestavljena nova vlada. Ahmed Zogu je prevzel tudi posle notranjega ministra. Mufit Libohova je imenovan za fi-

nančnega ministra in bo začasno vodil tudi ministrstvo pravde. Cortaku Kota je postal minister javnih del ter začasno naučni minister. Vojno ministrstvo je bilo ukinjeno. Mesto tega je bilo ustavljeno generalno poveljstvo pod okriljem ministrskega predsedništva. Prejšnja narodna skupščina je bila sklicana za 15. t. m.

Mongolska republika ni pristopila k ZSSR
PARIZ, 8. Sovjetsko poslanstvo objavljajo poročila, ki pravi, da so vesti nekaterih listov, da je mongolska republika pristopila k ZSSR, neutemeljene in imajo edini namen, da motijo prijateljske odnose med sovjeti in Kitajsko.

Nezgodna tržaškega parnika.

BRINDISI, 8. Ko je parnik «Adria», ki je začelno v našem tržaškem Lloyd, večerjaplul v pristanišče, je radi močnega viharja nasedel na plitvino pri Sant'Apollinare. Potniki so bili prepeljani na kopno z vlačici, ki jih je pristaniški kapitan odposlal na pomoč. Tudi pošta je bila izkrcana. Parnik je ostal nepoškodovan; tudi potnikom in mornarjem se ni zgodilo nič hudega.

Mučenik zdravniške vede

PARIZ, 8. «Journal» poroča, da je zdravnik Maksimo Menard, vodja radiološkega oddelka v neki pariški bolnišnici, moral pred par tedni prenehati s svojim delom, ker so ga x-zarki tako nevarno poškodovali po rokah in obrazu, da so mu morali odrezati obe roki. Zdravnika mučenika so uspešno zdravili z radijem in v kratkem bo popolnoma okreval.

vse druge stroške, ki jih ima železniška uprava pri dobavi in dostavljanju knjižic interesantov, pa prevzame združba novinarjev. Kakor je pa dolžila posebna komisija, bodo odslej deležni teh potnih olajšav le tisti novinarji, ki so člani katerega federiranega novinarskega združenja, kar do sedaj ni bilo neobhodno potrebno. Tudi novinarjem, ki so že imeli potne knjižice, jim ne bodo obnovljene, če niso vključeni pri omenjenih združenjih.

— Čudna zima. Čudna je brez dvoma letošnja zima. V novembru, t. j. še v jeseni, je bila padla toplota pod ničlo, mraz je bil pritisnil, da ga ni bilo več dolgo vrsto let. Nenadoma pa je mrzla burja ponehala, sledilo je nekaj časa megleno vreme, potem pa — okoli božiča — krasni topli dnevi, da bi človek mislil, da živi v topli pomladi.

Včeraj smo javili, da so nam poslali iz vipavske doline letošnjo vijolico. Včeraj pa smo prejeli dopis iz Boka Kotorske v Dalmaciji, iz katerega je razvidno, da ni samo pri nas, temveč tudi drugod po svetu letos nenavadno blaga in lepa zima. Tukajšnje vreme — nam piše prijatelj iz Boka Kotorske — da ne pomnijo takega v tej letni dobi niti najstarejši ljudje. Ves mesec december je bilo prav poletno vreme, tako da je človek splošno želel pri najmanjšem delu. Zemlja je suha kakor v mesecu avgustu in potreba dežja je velika.

Na Božič smo imeli zjutraj 10 stopinj Celzija, opoldne pa 18 stopinj. Sonce je tako prepeklilo, da je človek čakal senco. Drevje je še polno listov, ki še ni odpadlo. Vrtnice so v polnem cvetju, kaj je zelen kakor v mesecu maju. Mandlji se pripravljajo za nov cvet, dasi imajo na sebi še staro listje. Pomaranče in mandarini so prav dobro rodili, slabše limoni. Letina pa je bila tu na splošno zelo dobra, posebno glede pridelka olja in tobaka. Tobaka se še sedaj dobi mnogo zelenega na polju. Res čudna narava — zaključuje po pravici naš prijatelj. A kako bo v bodoče? To vprašanje mora rešiti ista narava sama.

Društvene vesti

ZADNJA REPRIZA «SCAMPOLA»

V nedeljo zvečer ob 8. uri ponovi «Čitalnica» pri Sv. Jakobu zadnjo igrano D. Nicodemijev delo, ki se je igralo že dvakrat pri napoleoni dvorani ob krasnem razpoloženju občinstva. Delo je spisano od pisatelja, ki pozna imenitno oder in pislo mase, zato ni čudno, da drugače tako enostavna snov, tako privlačno občinstvo in stalno polni gledališče. V hitrem ritmu se niza duhovitost na duhovitost in v živahnem nihanju med smehom in žalostjo potečejo ure, da se človek niti ne zaveda kako. — Igra je tudi dobro naštudirana. V glavnih vlogah igrajo gosposdine Hervatinova, Stepančičeva, Gregarčeva in gg. Terčič, pa Guardjančič. Igra režira A. Širok. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10-13 v dvorani D. K. D. pri Sv. Jakobu.

— «Čitalnica» pri Sv. Jakobu. Nocoj, v petek, generalna vaja za «Scampola». Jutri, v soboto, ob 20.15 aranžirana vaja za «Pogumnega krojačica». Kdor bo manjkal pri tej vaji izgubi pravico do svoje vloge. — Obenem sprejema dramatični odsek nove igralske moči.

— Z Vrščice. V nedeljo 11. t. m. ob 3.30 pop. priredijo gojenci otroškega vrta božično veselico, in sicer v šolskih prostorih. Vabijo se vsi prijatelji otrok!

— Društvo «Zora». Danes ob 14. trening nogometašev na navadnem igrišču točno ob 20.30 važen sestanek nogometašev v navadni dvorani. Vsi nogometaši so obvezani da prinesejo vse družbene stvari (majice, hlače, čevlje, žoge itd.) na sestanek. — Vsi odborniki sem orajo udeležiti sestanka. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

— Ukradene stvari je prodajal. Pred kakimi 3 tedni so neznani zlikovci ukradli v stanovanju zasebnice Pavle Velich in Marije Violino, stanovitih v ulici Fondaria št. 10, za okoli 4000 lir raznega perila in oblek. Po natančnem poizvedovanju so policijski agenti dognali, da je imela pri tatvini svoje preste zraven 18-letna Antonija C. iz Vidma; bila je aretirana. Dekle je odpotovalo z ukradenimi predmeti v Gorico, da bi jih tam razpečalo. Tudi to so zvedeli policijski organi ter zaplenili skoraj vse ukradene stvari.

— Se o mednarodni tatinski trojci. Pred kratkim smo poročali, da je prišel v naše mesto nadzornik budimpeštanske policije Biró, ki je bil za petami mednarodni tatinski trojci — dvem mladim damam in elegantnemu mladencu — ki je med drugim okradla nekega trgovca v Brnu za večjo svoto čehoslov. kron. Kakor znano, je tatinska trojica pravočasno pobežala iz Trsta in Biró, ki je upal, da jo tu zasledijo, se je moral vrniti prazen rok v Budimpešto. Vendar pa ni izgubil prave sledi, kajti te dni so listi poročali, da je policija aretirala v nekem hotelu v Budimpešti eno izmed dveh premetenih tatic: 27-letno Szerencz Freibere. V njeni sobi so našli za 70 milijonov ogrskih kron raznih oblačil. Biró zasleduje sedaj še njeno prijateljico Ireno Mazug in njunega mladega spremljevalca, šoferja Gustava Jaro. Oba sta se v zadnjem hipu odtegnila roki pravice, a zdi se, da ne za dolgo, ker jima je Biró tesno za petami.

— Nezgodna mladega izletnika. 14-letni Neore Toscan, stanujoč v ulici Ferreria št. 36, se je včeraj predpolno napotil z dvema sovrstnikom na kratek izlet k «Locus». Nekaj časa so se igrali v bližini tamonjšega strelišča, končno pa so hoteli poizkusiti svojo spretnost

kot kribolazci s tem, da so pričeli plezati po neki skoraj navpični stropi; pri tem so se oprijemali grmovja, ki raste na pobočju. Dotim sta ostala dečka preplezala stropino, se je Toscanu utrgala veja, za katero se je držal, pri čemer je izgubil ravnotežje ter padel kakih 10 metrov navzdol po stropni. Obledel je nezavesten. Dečka sta hitela obvestiti o dogodku ljudi, ki so telefoničnim putem poklicali na pomoč zdravniške rešilne postaje. Ta je dognal, da deček k sreči ni nevarno poškodovan; imel je precej veliko rano na čelu in nekoliko pretresene možgane. Po prvi pomoči ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kakih 10 dni. Menda bo dečka odsljedil minila volja za podobne izlete.

Vesti z Goriškega

ZVEZA PROSVETNIH DRUŠTEV

— Srpenci! Da ne bo naša javnost mislila, da je naše društvo popolnoma zaspalo, ker se nič več o njem ne sliši, javljamo, da smo tudi mi imeli Silvestrov večer po zaslugi in prizadevanja našega društva «Stol». Uspela je prireditelj prav povojilo! Z različnimi pevskimi točkami, šaloigro «Laži zdravnik» in deklaracijami je držala zabava občinstvo do konca v najboljšem razpoloženju. Ker je bila prireditev brez vstopnine, so se sprejemali le prostovoljni prispevki. Nabralo se je tudi za šolsko društvo na nabiralno polo gñe Rayber L 55.

Kakor kažejo dejstva, je to eno najbolj delavnih in vztrajnih društev v Soški dolini. Cevravnno tako oddaljeno od središča, z malenkostnimi gnetnimi sredstvi, a gre naše društvo po zaslugi svojega nepopustljivega in vztrajnega vodstva pogumno naprej po začrtani poti prosvete in pouka ter nedolžnega razvedrila in zabave.

Se na dežjo seveda tudi pri nas taki ki ne pojmujejo ali nečejo razumeti, koliko dobrega nam tako društvo prinese. Vendar jih je le malo in s časom — upamo — bodo šli tudi ti za dobrim zgledom večine.

Znanost in umetnost

— Razstava slovenskega portreta. Narodna galerija hoče nadaljevati nazorno proučevanje naše umetnostne preteklosti, ki ga je pričela pred dvema letoma z veliko zgodovinsko razstavo slovenskega slikarstva. V programu imamo niz historičnih razstav posameznih dob in pagon umetnosti, ki naj omogočijo podrobnejši pogled v preteklost naše tvorbe. Kot prvo točko tega programa hoče Narodna galerija spomladi l. 1925. urediti veliko razstavo slovenskega portreta, ki naj obsega dobo od začelka 17. stoletja do danes. Da bo mogla izvršiti svoj namen z dobrim umetniškim uspehom, potrebuje vsestranske pomoči in sodelovanja z dejanjem in nasvetom. Zato se obrača na slovensko javnost s prošnjo, naj ji javi nahajališča za razstavo primernih portretov brez ozira na provenienco; lastnike takih del pa prosi, naj ji javijo njih število in velikost ter naslov portretiranca. Ko bodo na ta način zbrani podatki o materialu, bo Narodna galerija z ogledom na licu mesta izbrala za razstavo važna dela in prosi že danes lastnike, naj jih z ozirom na veliko kulturno vrednost njene podjetja posodijo; obvezuje se, da jih brez poškodbe in pravočasno vrne lastnikom. Vsi podatki in priprave naj se naslovijo: Narodna galerija, Ljubljana, Solski dvorovi.

DAROV

Tončkov France, Podbrdo daruje «Solskemu društvu» L 30.— Denar hrani upravništvo. «Solskemu društvu» so darovali: S. A. iz Škedenja 25 L. Simončič H. učenec VII. razreda, ker si je razbil glavo 15 L. V. Koprivi je nabral Tone pri ožji domači pevski dražbi na novo leto 13.35 L. Josko Japan dodal še 5 L. skupaj 18.35 L. Cerkeni pevski zbor iz Sv. Križa daroval 25 L. Hvala vsem! Bog živi vse dobrotnike naše mladine!

V počastitev spomina pok. Lucije Gruntar nabrano v Smarjah L 54 za «Solsko društvo». Mesto običajnih voščil za praznike in novo leto daruje g. Fratrik Sv. Lucija Lit 25.— «Solskemu društvu».

Na poslovljenem večeru gñne Mile Mahnič iz Sežane in Franca Gec iz Skopega je nabrala gñna Mara Kocjan med svati 50 Lir za «Solsko društvo».

Tudi naši vrli Istrani so se letos spomnili «Naše dece» ter darovali potom g. Ružič Evgen-a L 73.— za kar bodi izrečena iskrena hvala darovalcem kakor marljivemu nabiralcu.

Zbrani v veseli družbi v Boljuncu so darovali dne 26. XII L 46.— za «Solsko društvo» in sicer: Jos. Flego iz Škedenja L 10, Ivan Fle-

Borzna poročila.

DEVIZE: Amsterdam od 95.— do 97.—; Belgia od 117.50 do 119.50; Pariz od 127.75 do 128.25; London od 113.95 do 113.30; New York od 23.65 do 23.75; Španija od 331.— do 338.—; Švica od 461.— do 444.—; Atene od 41.— do 43.—; Berlin od 560.— do 570.—; Bukarest od 11.80 do 12.30; Praga od 71.50 do 72.—; Ogrska od 0.0330 do 0.0335; Dunaj od 0.0330 do 0.0340; Zagreb od 39.90 do 40.30.

VALUTE: Avstrijske krone od 0.0930 do 0.0940; dinarji od 39.70 do 40.20; dolarji od 23.60 do 23.70; roveji po 20 frankov od 91.50 do 92.50 funt sterling od 112.85 do 113.15.

Benečijske obveznice 80.—.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

Roman.

Starí Mazey je izpustil njeno roko in pokazal z robato svečanostjo pianca na stolico v kotu sobe. Mazey se je težko oprl s komolci na pisalno mizo in tako-le ogovoril Magdaleno: «Sedaj jo zapremo. Jutri zjutraj pride pred preiskovalno sodnijo in jaz bom za pričo — preklicana stvar! — jaz bom za pričo. Vi, mlada punca, vi ste našli hišni mir — to je, kar ste storili, — nočna tatvina s vlomom, ukradli ste ključ njegove milosti admiralu, vlomili ste v mizo njegove milosti admiralu, odprli ste zasebna pisma njegove milosti admiralu. Vlom! Vlom! pridite, da vas zapremi!» S težavo se je vzpel in nadaljeval v sentimentalnem samogovoru, oči so se mu zasolile: «Kdo bi si bil mislil kaj takega! Na zunan je tako nežne rasti kakor topola, od znotraj pa zakrivljena kakor greh. In tako čedno dekle. Založnost in strašno je to!»

«Ne storite mi nič zalega!» je ozvala Mag-

dalena tiho, ko se je spet k njej opotekel in jo prijel za roko. «Do smrti me je strah, Mazey.»

«Vam da bi storil kaj zalega?» je ponovil. «Prerad vas imam, dovolj sramotno zame pri tej starosti! — da bi vam kaj zalega storil. Če vas izpustim, ali boste potem dober otrok, in pojdete pred mano do vaše sobe?»

Magdalena je obljubila. Saj si je silno želela priti v svojo sobo, kjer je bilo njeno pribežališče in kjer bi se odpohila. Toda ko je hotela vzeti srečo, jo je Mazey prestrlel.

«Le pustite svečo», je rekel. «Vaše noge so hitre, še od mojih in če ne bi imel jaz luči, bi me utegnili pustiti v past.»

Nastopila sta pot nazaj, Magdalena naprej, Mazey za njo, v eni roki ključ, v drugi svečo. Vpetost je dehal primere med njeno zunanjo nepokostno topole in njeno krivuhasto grešno notranjostjo. Sele ko je bila v svoji sobi, ji je Magdalena je silila, kako se je veselil svoje spretnosti, ko je ključ obrnil.

«Tu je na varnem!» Tako čedno dekle, kakršne nisem še videl, pa takina, kakšna žalost, kakšna žalost!

Njegov glas se je izgubil v daljavi in ostala je sama v svoji sobi.

go, Benedikt Sancin, K. Kraljič po 5 L, F. S. 7 lir, Fran Venturini 3, N. N. in Jeraj Matija po 4 L, Lovrenc Sancin L 2, in Karlo Sancin L 1.— Srčna hvala vsem!

Poslano*)

V TRSTU

najpopolnejša izbira

POHIŠTVA

po najnižjih cenah

kakovost zjamčena

M. Steiner

Via Geppa 17

Velika zaloga v prosti luki. Skladišče 2 A in skladišče 7.

— Zjamčene pošiljke na deželo —

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleza.

Mali oglasi

TRGOVSKI pomočnik, prost vojaščine, išče mesta v trgovini ali pa v kakem skladišču. Gre rad tudi na deželo. Govori tri jezike. Naslov: Gostilna Fabčić, Općine pri Trstu 46

DEKLICO, pridno, išče dobra družina v vili Scala Santa št. 346, Rojan 47

PETNAJSTLETNA deklica z dežele, išče službe pri dobrosrčni slovenski družini. Rojan, Scala Santa 363. 48

DEKLE, pošteno, večšo slovenščino in italijanščino ki zna kuhati, sprejme v službo gostilna «Al Giglio», Campo S. Giacomo 9. 44

SKLADIŠČE oglja, se prodaja na prometnem kraju. Chiarbola sup. — Ponziana 132. 33

HIŠO z vrtem v bližini mesta do L 30.000 kupim. Ponudbe pod «Hišica 30.000» na upravništvo. 35

SABICA, avtorizirana, sprejema naseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zjamčena. Slavec. Via Giulia 29. 1602

ALOJZIJ POVH

urar in zlatar

Plazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete.

— Korist vsakega je, da se prepriča o cenah. 62

AMP Affineria Metalli Preziosi

družba z om. j. (67)

Trst - Via Artisti 9 - Trst

Izvršuje preizkušnje vsake vrste

Posebno ugodni pogoji za pregledovanje mleka.

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje

kupuje

Zlatarna ALBERT POVH

Trst, Via Ma zini 46

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlati,

lisic,

dihurjev, vider,

jazbecov, mačk v-

veric, krto, divjih

in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

IL nadstr., vrata 18

Sprejemajo se pošiljke po pošti.